ĢENERĀLADVOKĀTA NĪLO JĒSKINENA [*NIILO JÄÄSKINEN*] SECINĀJUMI,

sniegti 2010. gada 20. maijā [1]

I — Ievads

1. *Land Vorarlberg* [Forarlbergas federālajā zemē] (Austrija) medībām tiek piemērotas divas nodokļu likmes. Trešo valstu pilsoņiem tiek piemērota augstāka likme, bet Savienības pilsoņiem un personām, kuru galvenā dzīvesvieta ir Austrijā, tiek piemērota zemāka likme. Diviem Šveices Konfederācijas pilsoņiem, kuri dzīvo Šveicē un kuru nomā bija medību iecirknis, tika piemērota augstāka likme nekā tā, kas tika piemērota Austrijā dzīvojošajiem medību [tiesību] nomniekiem. Šīs atšķirīgās attieksmes dēļ viņi minētās federālās zemes administrācijā ir atsaukušies uz Nolīgumu par personu brīvu pārvietošanos, kas ir noslēgts starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses (turpmāk tekstā — "Nolīgums" vai "EK un Šveices nolīgums") [2]. Tā kā viņu prasība ir tikusi noraidīta, abi prasītāji pamata lietā ir vērsušies iesniedzējtiesā, norādot, ka [viņiem] piemērotā mazāk labvēlīgā [nodokļa] likme bija pretrunā brīvībai veikt uzņēmējdarbību, kuru tie bauda saskaņā ar EK līgumu. *Verwaltungsgerichtshof* [Administratīvā tiesa] (Austrija) vēlētos uzzināt, vai nodarbošanās ar medībām pamata lietā aplūkojamajos apstākļos ir jāuzskata par pašnodarbinātas personas darbību EKL 43. panta nozīmē.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Vīnes konvencija*

2. Saskaņā ar 1969. gada 23. maija Vīnes Konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām (turpmāk tekstā — "Vīnes konvencija") [3] 1. pantu "Konvencijas piemērošanas joma" tā tiek piemērota līgumiem starp valstīm.

1 — Oriģinālvaloda — franču.

2 — OV 2002, L 114, 6. lpp.

3 — *Apvienoto Nāciju Organizācijas Līgumu krājums* [*Recueil des traités des Nations Unies*], 1155. sējums, 331. lpp.

3. Saskaņā ar Vīnes konvencijas 31. pantu ar virsrakstu "Iztulkošanas vispārējie noteikumi":

"1. Līgums tulkojams godprātīgi saskaņā ar parasto nozīmi, kāda piešķirama līguma noteikumiem kopumā un atbilstoši tā objektam un mērķim.

2. Līguma iztulkošanas nolūkos līdz ar tekstu, ieskaitot preambulu un pielikumus, izmantojama arī:

a) jebkura vienošanās, kas attiecas uz līgumu, kas veikta dalībnieku starpā sakarā ar līguma noslēgšanu;

b) jebkurš dokuments, kuru sastādījuši viens vai vairāki dalībnieki sakarā ar līguma slēgšanu un kuru citi dalībnieki akceptējuši kā ar līgumu saistītu dokumentu.

[..]"

B — *EK līgums*

4. EKL 43. pantā tiek aizliegti ierobežojumi kādas dalībvalsts pilsoņu brīvībai veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī. Saskaņā ar EKL 43. panta otro daļu brīvība veikt uzņēmējdarbību ietver tiesības sākt un izvērst darbības kā pašnodarbinātām personām, kā arī dibināt un vadīt uzņēmumus.

C — *EK un Šveices nolīgums par personu brīvu pārvietošanos*

1) Nolīgums

5. Nolīgums tika parakstīts Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā un stājās spēkā 2002. gada 1. jūnijā. Tas ir viens no septiņiem atsevišķiem sektoriāliem nolīgumiem, kas regulē attiecības starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju [4].

4 — Šie septiņi nolīgumi attiecas uz personu brīvu pārvietošanos, gaisa pārvadājumiem, preču un pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu un autoceļiem, tirdzniecību ar lauksaimniecības produktiem, savstarpēju atzīšanu saistībā ar atbilstības novērtēšanu, atsevišķiem publiskā iepirkuma aspektiem, kā arī zinātnisku un tehnoloģisku sadarbību. Skat. Padomes un — attiecībā uz nolīgumu par zinātnisku un tehnoloģisku sadarbību — Komisijas 2002. gada 4. aprīļa Lēmumu 2002/309/EK, Euratom par septiņu nolīgumu noslēgšanu ar Šveices Konfederāciju (OV L 114, 1. lpp.).

6. Nolīguma 1. pantā, kas ir ietverts tā I nodaļā, ir paredzēts:

"Šā nolīguma mērķis Eiropas Kopienas dalībvalstu un Šveices pilsoņu labā ir šāds:

a) piešķirt ieceļošanas un uzturēšanās tiesības, tiesības uz darbu kā darba ņēmējiem, tiesības veikt uzņēmējdarbību kā pašnodarbinātām personām un tiesības palikt līgumslēdzēju pušu teritorijā;

b) atvieglot pakalpojumu sniegšanu līgumslēdzēju pušu teritorijā un jo īpaši liberalizēt īslaicīgu pakalpojumu sniegšanu;

[..]."

7. Nolīguma 2. pants ar virsrakstu "Diskriminācijas aizliegums" ir izteikts šādā redakcijā:

"Piemērojot šā [no]līguma I, II un III pielikuma noteikumus un saskaņā ar tiem, vienas Līgumslēdzējas puses valstspiederīgajiem, kuri likumīgi dzīvo kādas citas Līgumslēdzējas puses teritorijā, nepiemēro nekādu diskrimināciju, kuras pamatā būtu valstiskā piederība."

8. Nolīguma 4. pantā ir noteikts:

"Saskaņā ar I pielikuma noteikumiem, ja vien 10. pantā nav noteikts citādi, tiek garantētas uzturēšanās tiesības un tiesības veikt saimniecisko darbību."

9. Nolīguma 5. panta ar virsrakstu "Pakalpojumu sniedzēji" 3. punktā ir paredzēts:

"Eiropas Kopienas dalībvalstu vai Šveices pilsoņiem, kuri līgumslēdzējas puses teritorijā iebrauc vienīgi, lai saņemtu pakalpojumu, ir iebraukšanas un uzturēšanās tiesības."

10. Saskaņā ar Nolīguma 15. pantu nolīguma pielikumi un protokoli ir tā neatņemama sastāvdaļa.

11. Nolīguma 16. pants ir izteikts šādā redakcijā:

"1. Lai sasniegtu šā nolīguma mērķus, līgumslēdzējas puses veiks visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka attiecībās starp tām tiek piemērotas tiesības un pienākumi, kas ir līdzvērtīgi tiesībām un pienākumiem, kuri ir ietverti Eiropas Kopienu tiesību aktos, uz ko ir izdarīta atsauce.

2. Ciktāl šā nolīguma piemērošana ietver Kopienu tiesību jēdzienus, līdz šā nolīguma parakstīšanas dienai ņem vērā attiecīgo Eiropas Kopienu Tiesas judikatūru. Par Tiesas judikatūru pēc minētā datuma Šveice tiks informēta. Lai nodrošinātu pienācīgu šā nolīguma darbību, apvienotā komiteja pēc kādas Līgumslēdzējas puses pieprasījuma nosaka saistības, ko paredz šāda Tiesas judikatūra."

2) Nolīguma I pielikums

12. Nolīguma I pielikums ar virsrakstu "Personu brīva pārvietošanās" ietver septiņas nodaļas: I — Vispārīgi noteikumi, II — Darbinieki, III — Pašnodarbinātās personas, IV — Pakalpojumu sniegšana, V — Personas, kuras neveic saimniecisku darbību, VI — Nekustamā īpašuma iegāde un VII — Pārejas noteikumi un Nolīguma attīstība.

13. I pielikuma II nodaļā ("Darbinieki") ir ietverts 9. pants ar virsrakstu "Vienlīdzīga attieksme", kurā ir paredzēts:

"1. Attieksme pret darbinieku, kurš ir līgumslēdzējas puses pilsonis, tā pilsonības dēļ otras līgumslēdzējas puses teritorijā nedrīkst atšķirties no attieksmes pret savas valsts darbiniekiem attiecībā uz nodarbināšanas kārtību un darba apstākļiem, it īpaši attiecībā uz samaksu, atlaišanu no darba, atjaunošanu vai atkārtotu pieņemšanu darbā, ja šī persona ir kļuvusi par bezdarbnieku.

2. Darbinieks un tā ģimenes locekļi, kuri ir minēti šā pielikuma 3. pantā, bauda un saņem tos pašus nodokļu atvieglojumus un sociālos pabalstus kā valstī nodarbinātie pilsoņi un to ģimenes locekļi.

[..]"

14. I pielikuma III nodaļā ("Pašnodarbinātās personas") ir ietverti pieci panti (12.–16. pants). I pielikuma 12. pantā ir ietverti nosacījumi uzturēšanās atļaujas iegūšanai:

"1. Līgumslēdzējas puses pilsonis, kurš vēlas veikt uzņēmējdarbību otras līgumslēdzējas puses teritorijā, lai darbotos kā pašnodarbinātais (turpmāk tekstā — "pašnodarbināta persona"), saņem uzturēšanās atļauju, kas ir derīga vismaz piecus gadus pēc tās izdošanas datuma, ar noteikumu, ka tas iesniedz valsts kompetentajām iestādēm pierādījumus par to, ka ir reģistrējis savu uzņēmējdarbību vai vēlas to darīt.

2. Uzturēšanās atļauju pagarina automātiski vismaz uz pieciem gadiem ar noteikumu, ka pašnodarbinātā persona iesniedz pierādījumu kompetentajām valsts iestādēm par to, ka tā kā pašnodarbināta veic saimniecisko darbību.

3. Izdodot uzturēšanās atļaujas, līgumslēdzējas puses drīkst prasīt pašnodarbinātajām personām uzrādīt tikai šādus dokumentus:

a) dokumentu, ar kuru šī persona iebrauc teritorijā;

b) šā panta 1. un 2. punktā minēto pierādījumu.

4. Uzturēšanās atļauja ir derīga visā tās izdevējas valsts teritorijā.

5. Uzturēšanās atļaujas derīgumu neietekmē uzturēšanās pārtraukumi, kas nepārsniedz sešus secīgus mēnešus, kā arī prombūtne militārā dienesta pienākumu pildīšanai.

[..]"

15. Savukārt 15. pantā ar virsrakstu "Vienlīdzīga attieksme" ir paredzēts:

"1. Attiecībā uz pieeju pašnodarbinātībai un tās īstenošanu, uzņēmējā valstī pret pašnodarbināto personu ir ne mazāk labvēlīga attieksme kā pret savas valsts pilsoņiem.

2. Šā pielikuma 9. panta noteikumus piemēro *mutatis mutandis* attiecībā uz pašnodarbinātajām personām, kas ir minētas šajā nodaļā."

16. Saskaņā ar I pielikuma 23. pantu ar virsrakstu "Pakalpojumu saņēmēji":

"1. Personai, kas saņem pakalpojumus šā nolīguma 5. panta 3. punkta nozīmē, nav vajadzīga uzturēšanās atļauja, ja uzturēšanās laiks nepārsniedz trīs mēnešus. Ja šis laika posms pārsniedz trīs mēnešus, personai, kura saņem pakalpojumus, izsniedz uzturēšanās atļauju uz laiku, kas ir vienāds ar pakalpojuma sniegšanas ilgumu. Šajā uzturēšanās laika posmā attiecīgo personu drīkst izslēgt no sociālā nodrošinājuma shēmām.

2. Uzturēšanās atļauja ir derīga visā tās izdevējas valsts teritorijā."

D — *Atbilstošās reģionālās tiesību normas*

17. Forarlbergas federālās zemes Medību likuma (*Vorarlberger Gesetz über das Jagdwesen*) 2. pantā pamata lietā aplūkojamajiem faktiem piemērojamajā redakcijā[5] paredzēts:

"Medību tiesību saturs un īstenošana

5 — *LGBl.* 32/1988, likums, kas vēlāk ir ticis grozīts.

1. Medību tiesības ir pamats visiem medību veidiem. Tās ir saistītas ar zemes īpašumu un ietver tiesības pārvaldīt, medīt un iegūt īpašumā medījamos dzīvniekus. [..]"

18. Minētā likuma 20. pants ir izteikts šādā redakcijā:

"Medību iecirkņa iznomāšana

1. Medību iecirkni iznomāt var, savstarpēji vienojoties, kā arī atklāta konkursa vai atklātas izsoles kārtībā. Saistībā ar medību iecirkņa nomu medību tiesību lietotājiem ir jārūpējas, lai medību tiesības tiek īstenotas saskaņā ar 3. pantā noteiktajiem principiem.

[..]

6. Federālās zemes valdība izstrādās dekrētu ar detalizētiem noteikumiem par medību iecirkņa nomas kārtību."

19. Saskaņā ar Forarlbergas federālās zemes Likuma medību nodokļa iekasēšanu (*Vorarlberger Gesetz über die Erhebung einer Jagdabgabe*) [6] 1. pantu par medību tiesību izmantošanu ir jāmaksā nodoklis. Saskaņā ar minētā likuma 2. pantu šis nodoklis ir jāmaksā medību tiesību lietotājam un, ja medību tiesības tiek nodotas nomniekiem, personai, kura ir medību tiesību lietotāja.

20. Minētā likuma 3. pantā paredzēts, ka gadījumos, kad medību tiesības tiek iznomātas, nodokļa apmērs ir jāaprēķina atkarībā no gada nomas maksas, attiecīgā gadījumā pieskaitot līgumā paredzētās papildu izmaksas. Izdevumi saistībā ar medību uzraudzību, kā arī ar medību un medījamo dzīvnieku izraisītiem zaudējumiem nav papildu izmaksas.

21. Saskaņā ar minētā likuma 4. panta 1. punktu personām, kuru galvenā dzīvesvieta ir Austrijā, Eiropas Savienības pilsoņiem, kā arī fiziskajām vai juridiskajām personām, kuras ir tām pielīdzinātas atbilstoši Savienības tiesībām, nodokļa likme ir 15 % no nodokļa aprēķinu bāzes. Saskaņā ar minētā likuma 4. panta 2. punktu visām pārējām personām nodokļa likme ir 35 % no nodokļa aprēķinu bāzes.

III — Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

22. Šveices pilsoņi Aleksandrs Hengartners [*Alexander Hengartner*] un Rūdolfs Gasers [*Rudolf Gasser*] 2002. gada 8. janvārī noslēdza medību iecirkņa Austrijā nomas līgumu uz sešiem gadiem (proti, no 2002. gada 1. aprīļa līdz 2008. gada 31. martam).

6 — *LGBl.* 28/2003.

23. Savu medību tiesību īstenošanai prasītāji pamata lietā *Land Vorarlberg* teritorijā uzturēja medību namiņu. Viņi tajā atradās regulāri, vienu reizi nedēļā, lai medītu. Viņi bija paņēmuši nomā saldētavu un gaļas veikalu, kur pārdot nomedītos meža dzīvniekus. Turklāt viņi bija izmaksājuši atlīdzību diviem medību uzraugiem, kā arī atlīdzinājuši izdevumus par meža dzīvnieku barošanu.

24. Ar Forarlbergas federālās zemes Nodokļu pārvaldes 2007. gada 1. aprīļa lēmumu prasītājiem pamata lietā tika uzlikts medību nodoklis EUR 4 359,30 apmērā, kas bija 35 % no minētā nodokļa aprēķina bāzes par medību periodu no 2007. gada 1. aprīļa līdz 2008. gada 31. martam. Attiecīgās personas par šo lēmumu iesniedza sūdzību.

25. Ar 2007. gada 17. oktobra lēmumu minētā nodokļu pārvalde sūdzību noraidīja, pamatojoties uz to, ka paaugstinātas nodokļa likmes piemērošana prasītājiem pamata lietā bija tiesiska. Tā arī uzsvēra, ka EK un Šveices nolīgums nebija piemērojams attiecībā uz medībām un ar tām saistītajiem nodokļiem.

26. Tādējādi A. Hengartners un R. Gasers vērsās *Verwaltungsgerichtshof*, īpaši norādot uz viņu tiesību pārkāpumu saistībā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un vienlīdzīgu attieksmi. Viņi norādīja, ka medības tāpat kā zveja vai lauksaimniecība ir saimnieciska darbība, īpaši gadījumā, ja tiek nomedīti vairāk nekā 50 meža zvēri gadā un ja tiek pārdota vairāk nekā viena tonna gaļas. Pēc viņu domām, šajā sakarā nebija tik svarīgi noskaidrot, vai attiecīgā darbība radīja vai neradīja peļņu.

27. Pamatojoties uz minētajiem apstākļiem, prasītāji pamata lietā apgalvo, ka Forarlbergas federālās zemes Nodokļu pārvaldei bija jāpiemēro 15 % nodokļa likme, lai nepieļautu diskrimināciju pilsonības dēļ, kas Savienības tiesībās ir aizliegta.

28. Savukārt Nodokļu pārvalde iebilda, ka medības ir jāuzskata par sportu, kura mērķis nav pastāvīga ienākumu gūšana, un ka šajā gadījumā meža dzīvnieku gaļas pārdošanai nebija profesionāls raksturs. Prasītāju pamata lietā veiktā barības iegāde meža dzīvniekiem un gaļas pārdošana nevar tikt uzskatīta par pašnodarbinātas personas darbību.

29. *Verwaltungsgerichtshof* norāda, ka EKL 43. panta piemērošanas jomu raksturo uzņēmējdarbības un pašnodarbinātības elementi. Tiesa uzskata, ka aplūkojamajā gadījumā nav izslēgta ilglaicīgas pastāvīgās darbības vietas esamība un ir izpildīti attiecīgie nosacījumi, lai darbību atzītu par pašnodarbinātības gadījumu. Tādējādi rodas jautājums, vai medību tiesību izmantošana ir saimnieciska darbība,

īpaši gadījumā, kad mērķis gūt peļņu nav noteicošais. Tomēr nolūks gūt labumu no aplūkojamajām darbībām, kas attiecīgā gadījumā varētu tikt kvalificētas kā pašnodarbinātas personas darbības, arī varētu būt svarīgs apstāklis.

30. Iesniedzējtiesa, kurai ir šaubas par Savienības tiesību interpretāciju šajā aspektā, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai tad, ja medību tiesību lietotājs valsts teritorijā pārdod nomedītos meža dzīvniekus, nodarbošanās ar medībām ir uzskatāma par pašnodarbinātas personas darbību EKL 43. panta nozīmē pat tad, ja kopumā no šīs darbības nav paredzēts gūt peļņu?"

IV — Tiesai ieteiktās atbildes

31. Prasītāji pamata lietā uzskata, ka uz prejudiciālo jautājumu ir jāatbild šādi:

"Nodarbošanās ar medībām ir pašnodarbinātas personas darbība EKL 43. panta nozīmē, pat ja no šīs darbības vispārēji netiek gūta nekāda peļņa, īpaši, ja persona, kurai ir medību atļauja, pārdod attiecīgajā valstī nomedītos meža dzīvniekus vai ja tā šajā valstī veic nepieciešamos pirkumus (piemēram, barība meža dzīvniekiem), vai ja tā nodarbojas ar medībām vismaz vairāk nekā sešus gadus (nomas līguma darbības laiks), vai arī ja tā citā dalībvalstī uztur pastāvīgas un ilglaicīgas struktūras (medību namiņš, saldētava un medību uzraugi)."

32. *Vorarlberger Landesregierung* [Forarlbergas federālās zemes valdība] ierosina Tiesai uz prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

"Pat ja medību tiesību lietotājs pārdod nomedītos meža dzīvniekus valsts teritorijā, bet no tā negūst peļņu un ar medībām nodarbojas galvenokārt izklaides pēc, nevis lai gūtu peļņu, nodarbošanās ar medībām nav uzskatāma par pašnodarbinātas personas darbību [Nolīguma] I pielikuma 12. panta nozīmē."

33. Austrijas valdība uzskata, ka uz uzdoto jautājumu ir jāatbild šādi:

"Pat ja medību tiesību lietotājs pārdod nomedītos meža dzīvniekus valsts teritorijā, bet no tā negūst peļņu un, kā tas izriet no šīs lietas faktiskajiem apstākļiem, ar medībām nodarbojas galvenokārt izklaides pēc, nevis lai gūtu peļņu, nodarbošanās ar medībām nav uzskatāma par pašnodarbinātas personas darbību [Nolīguma] I pielikuma 12. panta nozīmē, kas

aplūkots kopā ar minētā nolīguma 16. pantu un EKL 43. pantu."

34. Eiropas Komisija ierosina atzīt:

"Nodarbošanās ar medībām medību nomas līguma ietvaros nav uzskatāma par darbību EKL 43. panta nozīmē, ja tā notiek izklaides pēc un ja nomedīto meža dzīvnieku pārdošanai ir tikai papildu nozīme."

V — Analīze

A — *EKL 43. panta piemērojamība*

35. Iesniedzējtiesa prejudiciālo jautājumu ir uzdevusi, lai noskaidrotu, vai un kādā mērā nodarbošanās ar medībām var tikt uzskatīta par pašnodarbinātas personas darbību EKL 43. panta nozīmē gadījumā, kad šīs darbības mērķis pat nav peļņas gūšana.

36. Šo juridisko pamatojumu savos rakstveida apsvērumos ir pārņēmuši prasītāji pamata lietā un Komisija. Turpretim *Vorarlberger Landesregierung* un Austrijas valdība uzskata, ka drīzāk ir jāinterpretē EK un Šveices nolīgums.

37. Nav nekādu šaubu, ka Šveices pilsoņi kā trešo valstu pilsoņi nevar atsaukties uz EKL 43. pantu, lai aizstāvētu tiesības, kas izriet no šīs tiesību normas, tādā situācijā, kā pamata lietā [7].

38. Tā kā A. Hengartners un R. Gasers ir Šveices pilsoņi, viņu situācija neiekļaujas EKL 43. panta piemērošanas jomā. Tādējādi saistībā ar pamata lietu nerodas jautājums, vai nodarbošanās ar medībām medību tiesību nomas līguma ietvaros ir vai nav darbība EKL 43. panta nozīmē.

39. Tomēr vēl ir jānoskaidro, vai Tiesa var iesniedzējtiesai sniegt citus noderīgus interpretācijas norādījumus.

40. Es uzskatu, ka šis ir tāds gadījums. Ņemot vērā iesniedzējtiesas sniegto pietiekami detalizēto informāciju, prejudiciālais jautājums ir jāsaprot tā, ka tas attiecas nevis uz brīvību

7 — Skat. it īpaši 1992. gada 25. jūnija spriedumu lietā C-147/91 *Ferrer Laderer* (*Recueil*, I-4097. lpp, 7. punkts) un 1998. gada 29. oktobra spriedumu lietā C-230/97 *Awoyemi* (*Recueil*, I-6781. lpp., 29. punkts).

veikt uzņēmējdarbību saistībā ar EK līgumu, bet gan uz "pašnodarbināto personu" tiesībām Nolīguma I pielikuma 12. panta nozīmē. Šķiet, ka iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Nolīguma noteikumi par pašnodarbināto personu tiesībām nepieļauj tāda nodokļa, kāds tiek aplūkots pamata lietā, piemērošanu nomniekiem Šveices pilsoņiem dalībvalstī, ja nodoklim ir augstāka likme nekā tā, kas piemērojama dalībvalstu pilsoņiem.

42. Minētajā spriedumā Tiesa vispirms norādīja, ka EK un Šveices nolīgums tika parakstīts pēc tam, kad Šveices Konfederācija 1992. gada 6. decembrī noraidīja 1992. gada 2. maija Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "EEZ līgums"), un ka ar savu atteikšanos tā nepiekrita projektam par integrētas ekonomikas kopumu ar vienotu tirgu, kas pamatots ar kopīgiem noteikumiem tā dalībnieku starpā, un izvēlējās konkrētās jomās panākt divpusējas vienošanās ar Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm [9].

B — *Nolīgums*

43. Ņemot vērā šos faktus, Tiesa secināja, ka Šveices Konfederācija netika pievienojusies Savienības iekšējam tirgum un ka tādējādi Savienības tiesību noteikumu attiecībā uz šo tirgu interpretācija automātiski nevar tikt pārnesta uz Nolīguma interpretāciju, izņemot šajā nolūkā pašā Nolīgumā īpaši minētus noteikumus [10].

1) Vispārīgi apsvērumi par Nolīgumu

41. Tiesai iepriekš jau vairākos gadījumos ir bijis jālemj par šā nolīguma interpretāciju, īpaši lietā, kurā tika taisīts spriedums lietā *Grimme* [8].

44. Es atgādinu, ka starptautisks līgums ir jāinterpretē ne vien saskaņā ar tajā lietoto vārdu nozīmi, bet arī atbilstoši tā mērķiem. Vīnes konvencijas 31. pantā šajā sakarā ir precizēts, ka līgums ir jāinterpretē godprātīgi saskaņā ar parasto nozīmi, kāda piešķirama

8 — 2009. gada 12. novembra spriedums lietā C-351/08 (Krājums, I-10777. lpp.). Skat. 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-13/08 *Stamm* un *Hauser* (Krājums, I-11087. lpp.), kā arī 2010. gada 11. februāra spriedumu lietā C-541/08 *Fokus Invest* (Krājums, I-1025. lpp.). Visas šīs lietas ir izskatītas bez ģenerāladvokāta secinājumiem.

9 — Šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Grimme*, 27. punkts, un lietā *Fokus Invest*, 27. punkts.

10 — Šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Grimme*, 27. un 29. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra.

līguma noteikumiem kopumā un atbilstoši tā priekšmetam un mērķim [11].

45. Attiecībā uz EK un Šveices nolīgumu ir svarīgi atcerēties, ka runa ir par starptautiska līguma, ko Eiropas Kopiena un tās dalībvalstis noslēgušas ar trešo valsti, interpretāciju. Protams, pastāv starptautiski līgumi, kuru deklarētais mērķis ir visas pamatbrīvības attiecināt arī uz trešām valstīm vai kas paredz mērķi, kas ir realizējams pēc pievienošanās Savienībai [12]. Taču tas tā nav ar Šveices Konfederāciju noslēgtā Nolīguma gadījumā. Nolīgumā nav paredzētas visas pamatbrīvības un pievienošanās iespēja tajā nav minēta. Tādējādi EK un Šveices nolīgums ir jāinterpretē kā klasisks starptautisks līgums, proti, saskaņā ar Nolīguma tekstu, kā to paredz Vīnes konvencija [13]. Tādēļ dinamiska un teleoloģiska pieeja attiecībā uz Nolīguma noteikumu interpretāciju man šķiet nepamatota.

46. Turklāt ir jāteic, ka, kaut arī Nolīgums aptver vairākas Savienības tiesību jomas, šis tvērums ir krietni ierobežots tā noteikumu precīzā rakstura dēļ, kā arī tādu noteikumu dēļ, kuri ierobežo vai precizē Nolīguma materiālo piemērošanas jomu vai piemērojamību laikā [14] un kas ir nepazīstami Savienības tiesībās [15]. Turklāt, lai gan minētā nolīguma 16. panta 2. punktā tiek atļauts piemērot Tiesas judikatūru, šī norāde attiecas vienīgi uz judikatūru pirms Nolīguma parakstīšanas 1999. gada 21. jūnijā. Saskaņā ar šo pašu punktu par visu vēlāko judikatūru Šveices Konfederācija tiks informēta, un pēc kādas līgumslēdzējas puses pieprasījuma apvienotā komiteja noteiks saistības, kas no šīs Tiesas judikatūras izriet minētajai valstij, kura nav Savienības dalībvalsts.

47. Iesniedzējtiesas aprakstītā situācija ir jāanalizē tieši saskaņā ar šiem apsvērumiem.

2) Nolīguma noteikumi attiecībā uz pašnodarbinātām personām

48. Nolīguma noteikumi attiecībā uz pašnodarbinātām personām ir īsi. I pielikuma III nodaļa ietver piecus pantus. Shematiski, pielikuma 12. pants attiecas vienīgi uz

11 — Īpaši skat. 1999. gada 2. marta spriedumu lietā C-416/96 *Eddline El-Yassini* (*Recueil*, I-1209. lpp., 47. punkts).

12 — Piemēram, EEZ līgums vai līgums, ar ko izveido asociāciju Eiropas Ekonomikas kopienas un Turcijas starpā un ko 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstījusi Turcijas Republika, no vienas puses, kā arī EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kas pēdējās minētās vārdā tika noslēgts, apstiprināts un apliecināts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp.; turpmāk tekstā — "EEK un Turcijas asociācijas līgums").

13 — Saskaņā ar Borghi, A., *La libre circulation des personnes entre la Suisse et l'UE*, Éditions Interuniversitaires Suisses, 2010, 2. lpp., šis viedoklis tiek vienprātīgi atzīts tiesību doktrīnā.

14 — Attiecībā uz, piemēram, pakalpojumu sniedzējiem skat. minētā nolīguma I pielikuma 17. un nākamos pantus.

15 — Skat. it īpaši diskriminācijas aizlieguma klauzulas septiņos nolīgumos (skat. šo secinājumu 19. zemsvītras piezīmi).

pašnodarbinātas personas uzturēšanās atļaujas iegūšanas noteikumiem, bet citi panti (13.–16. pants) tikai precizē šīs tiesības. Aplūkojamie noteikumi attiecas vienīgi uz fiziskām personām [16].

49. Ir jākonstatē, ka Nolīgums atzīst vien visu pašnodarbināto personu tiesības ieceļot un uzturēties [attiecīgajā valstī], kā arī tiesības uzņemošajā valstī baudīt ne mazāk labvēlīgu attieksmi, kāda tā ir pret šīs valsts pilsoņiem attiecībā uz pieeju pašnodarbinātībai un tās īstenošanu.

50. Tādējādi EK un Šveices nolīgumā garantētās pašnodarbināto personu tiesības, kā tas ir interpretēts Tiesas judikatūrā, nepārprotami ir šaurākas nekā EK līgumā ietvertā brīvība veikt uzņēmējdarbību.

51. Nodokļu jautājumi EK un Šveices nolīgumā ir regulēti vienīgi ļoti precīzā veidā. Protams, Nolīguma I pielikuma 15. panta 2. punktā ir ietverta atsauce uz minētā pielikuma 9. panta 2. punktu. Tomēr tajā minētie nodokļu jautājumi ir saistīti ar sociālo nodrošinājumu un neparedz nodokļus, kas ir saistīti ar tādām specifiskām darbībām kā tās, kas tiek aplūkotas pamata lietā [17]. Arī Nolīguma 21. panta noteikumi par nodokļu dubultas uzlikšanas konvencijām tāpat nav attiecināmi uz šo lietu. Tādēļ nedz Nolīguma mērķi, nedz arī norādes par līgumslēdzēju pušu nolūkiem nevarētu attaisnot tādu Nolīguma interpretāciju, ka tas paredz nodokļu diskriminācijas aizlieguma pienākumu attiecībā uz pašnodarbinātām personām tādā situācijā, kāda tiek aplūkota pamata lietā.

52. Tātad, tā kā šajā gadījumā nav jāatbild uz jautājumu, vai un — attiecīgā gadījumā — ar kādiem nosacījumiem medības varētu uzskatīt par pašnodarbinātas personas saimniecisku darbību, es uzskatu, ka Nolīgumā pašnodarbinātajām personām atzītās tiesības ietver galvenokārt nosacījumus uzturēšanās atļaujas iegūšanai, kā arī pieeju pašnodarbinātībai un tās īstenošanai, pamatojoties uz

16 — Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Fokus Invest* Tiesa apstiprināja, ka Nolīguma mērķi, kas ir ietverti tā 1. pantā, saskaņā ar panta redakciju ir noteikti Eiropas Kopienas dalībvalstu un Šveices Konfederācijas pilsoņu labā, un līdz ar to — fizisko personu labā, un ka visas Nolīgumā minētās personu kategorijas, dalībvalstu un Šveices pilsoņi, izņemot pakalpojumu sniedzējus un saņēmējus, no to rakstura pieņem, ka tas attiecas uz fiziskajām personām (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Grimme*, 33. un 34. punkts, un spriedumu lietā *Fokus Invest*, 29. punkts).

17 — 9. panta 2. punktā paredzēts, ka darbinieks un viņa ģimenes locekļi, kas minēti pielikuma 3. pantā, bauda tos pašus nodokļu atvieglojumus un sociālos pabalstus kā valstī nodarbinātie pilsoņi un viņu ģimenes locekļi. Ir jāprecizē, ka šajā pantā ietvertie "nodokļu atvieglojumu un sociālo pabalstu" jēdzieni ir pamatoti ar Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (OV L 257, 2. lpp.) 7. panta 2. punktu.

nediskriminējošu attieksmi. Katrā ziņā no šiem noteikumiem neizriet, ka tāda nodokļa piemērošana medību nomai Austrijā trešo valstu pilsoņiem, kas aprēķināts atbilstoši augstākai likmei nekā dalībvalstu pilsoņiem, ir neatbilstoša Nolīguma noteikumiem attiecībā uz pašnodarbinātām personām.

53. Tādēļ man šķiet, ka I pielikuma 12. un 15. pantā tiek pieļauts, ka pret Šveices pilsoņiem un pret Savienības pilsoņiem saistībā ar strīdīgo nodokli tiek īstenota atšķirīga attieksme nodokļu jomā.

54. Tomēr ir jāpārbauda, vai šāda attieksme nav pretrunā Nolīgumā ietvertajam vispārējam diskriminācijas aizlieguma principam.

3) Nolīgumā iekļautais vispārējais diskriminācijas aizlieguma princips

55. Nolīguma 2. pantā noteikts diskriminācijas aizliegums pilsonības dēļ. Šajā pantā paredzēts, ka, piemērojot šā nolīguma I–III pielikuma noteikumus un saskaņā ar tiem, vienas līgumslēdzējas puses pilsoņi, kuri likumīgi uzturas otras līgumslēdzējas puses teritorijā, netiek diskriminēti viņu pilsonības dēļ.

56. Tādējādi rodas jautājums, vai šā aizlieguma piemērojamība ir analoga tai, kāda ir paredzēta EK līgumā.

57. Man šķiet, ka diskriminācijas aizliegumam attiecībās starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju pašlaik piemērojamā tiesiskā regulējuma ietvaros ir relatīva piemērojamība un tam nav tādu pašu apmēru kā attiecībās ar Savienību vai Eiropas Ekonomikas zonu. Šajā sakarā ir jāatceras, ka EKL 12. pantā, tāpat kā EEZ līguma 4. pantā, tiek aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ attiecīgajās to piemērošanas jomās. Arī EK un Šveices nolīgums ietver diskriminācijas aizlieguma principu, taču ierobežotā un nosacītā veidā.

58. Turklāt septiņiem nošķirtajiem nolīgumiem, kas regulē attiecības starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju, nešaubīgi ir sektoriāls raksturs [18]. Šie nolīgumi tika slēgti vienlaikus, taču atsevišķi. Nedz to struktūra, nedz arī to mērķi nav identiski. Saistībā ar vienlīdzīgas attieksmes principu šo septiņu nolīgumu attiecīgie noteikumi, ja vien tādi

18 — Skat. šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmi.

pastāv, nav identiski ne no to satura, ne no to piemērojamības viedokļa [19].

59. Turklāt var pamatoti konstatēt, ka attiecībā uz medību aplikšanu ar nodokļiem vismaz divās līgumslēdzējās valstīs, proti, Austrijas Republikā un Šveices Konfederācijā piemērojamie tiesību akti, šķiet, pamatojas uz ideju, ka diskriminācijas aizlieguma princips attiecīgajā jomā nav piemērojams [20].

60. Tādējādi diskriminācijas aizlieguma princips, kāds tas ir ietverts Nolīgumā un interpretēts atbilstoši Vīnes konvencijai, pats par sevi pieļauj attiecīgos noteikumus, kas paredz paaugstinātas nodokļa likmes piemērošanu attiecībā uz Šveices pilsoņiem medību [tiesību] nomas Austrijā gadījumā.

4) Nolīgumā paredzēto pakalpojumu saņēmēju tiesību apjoms

61. No iesniedzējtiesas prejudiciālā nolēmuma lūguma izriet, ka valsts pārvaldes iestādei tika norādīts uz noteikumiem par pakalpojumu sniegšanas brīvību. Lai pabeigtu savu analīzi, man šķiet, ka ir jāpievēršas arī šim aspektam.

62. Tiesai jau iepriekš ir bijusi izdevība pārbaudīt līdzīgas situācijas juridisko kvalifikāciju spriedumā lietā *Jägerskiöld* [21]. Minētā lieta bija par zvejas tiesību piešķiršanu un šim nolūkam nepieciešamo atļauju izsniegšanu. Tiesa konstatēja, ka darbība, kuras pamatā ir ūdens apgabala nodošana trešo personu rīcībā pret atlīdzību un ar konkrētiem nosacījumiem, lai tur nodarbotos ar zveju, ir uzskatāma par pakalpojumu sniegšanu, uz kuru, ja tai ir pārrobežu raksturs, attiecas EK līguma 59. un nākamie panti (jaunajā redakcijā ar grozījumiem — EKL 49. un nākamie panti). Tiesa arī ieņēma nostāju attiecībā uz citu

19 — Saistībā ar diskriminācijas aizlieguma principu pārējos nolīgumos (minēti šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmē) skat. it īpaši nolīguma par gaisa pārvadājumiem 3. un 23. pantu, nolīguma par preču un pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu un autoceļiem 1., 17., 20., 27., 28., 32., 38., 40. un 52. pantu, kā arī nolīguma par atsevišķiem publiskā iepirkuma aspektiem 3., 4. un 6. pantu.

20 — Tādējādi atbildētāja pamata lietā saviem rakstveida apsvērumiem pievienoja valsts iestāžu 2007. gada 17. oktobrī pieņemto lēmumu (minēts šo secinājumu 25. punktā), kas ir prasības priekšmets pamata lietā. Šajā lēmumā Austrijas iestādes īpaši atsaucas uz Šveicē piemērojamajiem noteikumiem. Šķiet, ka no šiem faktiem var secināt, ka attiecīgais tiesiskais regulējums nošķir ne vien attieksmi pret Šveices un ārvalstu pilsoņiem, bet arī Šveices pilsoņu starpā atkarībā no viņu piederības kantonam. Atsevišķas līgumslēdzējas puses tātad nav uzskatījušas par vajadzīgu mainīt valsts tiesību noteikumus šajā sakarā, un šī iemesla dēļ līgumslēdzēju pušu prakse neatbilst prasītāju pamata lietā piedāvātajai interpretācijai.

21 — 1999. gada 21. oktobra spriedums lietā C-97/98 (*Recueil*, I-7319. lpp.).

līgumā ietverto brīvību piemērojamību. Tiesa precizēja, ka fakts, ka zvejas tiesības vai attiecīgās atļaujas ir fiksētas dokumentos, kas kā tādi var būt par apmaiņas objektu, nav pietiekams pamats, lai tos ietvertu līguma noteikumu par preču brīvu apriti piemērošanas jomā.

63. Šī judikatūra man šķiet attiecināma arī uz medību tiesību nomu.

64. Tādējādi darbība, kuras pamatā ir zemes platības nodošana trešo personu rīcībā pret atlīdzību un ar atsevišķiem nosacījumiem, lai tajā nodarbotos ar medībām, ir uzskatāma par pakalpojumu sniegšanu, kas, ja tai ir pārrobežu raksturs, ietilpst pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā.

65. Taču šajā gadījumā A. Hengartners un R. Gasers ir pakalpojumu saņēmēji, nevis pakalpojumu sniedzēji. Tas nozīmē, ka ir jāpārbauda Nolīgumā ietverto specifisko noteikumu par pakalpojumu saņēmējiem interpretācija.

66. Nav šaubu, ka, pat ja Nolīgums aptver pakalpojumu sniegšanas brīvību, tā piemērojamība nav identiska attiecīgo EK līguma noteikumu piemērojamībai.

67. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Grimme* Tiesa uzsvēra, ka saskaņā ar Nolīguma 1. panta b) punktu Nolīguma mērķis bija atvieglot pakalpojumu sniegšanu līgumslēdzēju pušu teritorijā un it īpaši liberalizēt īslaicīgu pakalpojumu sniegšanu [22]. Taču Tiesa piebilda, ka tiesības sniegt pakalpojumus citas līgumslēdzējas puses teritorijā saskaņā ar Nolīguma 5. panta 1. punktu un minētā nolīguma I pielikuma 17. panta a) punktu ir ierobežotas ar laiku līdz 90 reālajām darba dienām kalendārajā gadā. Saskaņā ar minētā I pielikuma 19. pantu pēc šā laika posma uzņēmēja valsts nedrīkst šiem pakalpojumu sniedzējiem piemērot mazāk labvēlīgus nosacījumus nekā savas valsts pilsoņiem atbilstoši Nolīguma I–III pielikuma noteikumiem [23].

68. Attiecībā uz pakalpojumu saņēmējiem tiesības, ko tiem garantē Nolīgums, attiecas galvenokārt uz uzturēšanās tiesībām. Ir noteikts, ka pakalpojumu saņēmējiem nav nepieciešama uzturēšanās atļauja uzturēšanās periodiem, kas ir mazāki par vai vienādi ar trīs mēnešiem. Uzturēšanās periodiem, kas pārsniedz trīs mēnešus, pakalpojumu saņēmēji saņem uzturēšanās atļauju, kuras termiņš ir vienāds ar pakalpojuma sniegšanas termiņu. Šajā sakarā ir jāatceras, ka Nolīguma 2. pantā tiek aizliegta nevis jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ, bet gan tikai diskriminācija,

22 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Grimme*, 40. punkts.
23 — Turpat, 42. punkts.

"piemērojot šā nolīguma I, II un III pielikuma noteikumus un saskaņā ar tiem".

69. Neviens EK un Šveices nolīguma elements nenorāda, ka tā mērķis būtu nodrošināt nodokļu režīma vienlīdzību attiecībā uz nodokļiem, kas tiek iekasēti par tādiem pakalpojumiem kā medību tiesību iznomāšana. Ir jāatceras, ka jebkādas diskriminējošas aplikšanas ar nodokļiem aizliegums pakalpojumu tirdzniecības kontekstā atšķirībā no preču tirdzniecības [24] nav tieši paredzēts ne Vispārējā nolīgumā par pakalpojumu tirdzniecību (*GATS*) [25], nedz arī Eiropas Savienības dibināšanas līgumos.

70. Iztrūkstot tiešam noteikumam, kas aizliedz jebkādus diskriminējošus nodokļus pret citu EK un Šveices nolīguma slēdzēju pušu pilsoņiem, tāds aizliegums var tikt atzīts tikai tad, ja to attaisno citos minētā nolīguma noteikumos garantēto tiesību interpretācija. Savienībā tas izriet no noteikumiem par pamatbrīvībām.

71. Runājot par Nolīgumu, tas varētu nepieļaut nodokli vai iepriekš noteiktu maksājumu, kas pakalpojumu saņēmējiem jāmaksā uzturēšanās atļaujas iegūšanas laikā un kura summa bez objektīva iemesla pārsniedz likmi, kāda ir noteikta valsts pilsoņiem saistībā ar apliecinošu dokumentu izsniegšanu vispārēji salīdzināmā situācijā. Pēc manām domām, tāds nodoklis, kas ir cieši saistīts ar Nolīgumā garantētajām tiesībām, varētu tieši aizskart tiesības, ko [Nolīgums] paredz pakalpojumu saņēmēju labā [26]. Taču pamata lietā aplūkojamajam nodoklim ir pavisam cits raksturs.

72. Vēl papildus es tomēr piebildīšu, ka man šķiet, ka visai neatbilstoši ideālam par visu indivīdu vienlīdzību likuma priekšā ir īstenot diskrimināciju, kas kaitē trešo valstu pilsoņiem, fiziskajām personām, kuras likumīgi uzturas Eiropas Savienībā, vienīgi viņu pilsonības dēļ situācijās, kas, starp citu, ir pilnībā salīdzināmas. Es uzskatu, ka šāda veida diskriminācija saskaņā ar mūsu konstitucionālajām vērtībām būtu jāizslēdz. Šāda ārvalstu pilsoņu kā pakalpojumu saņēmēju tieša diskriminācija eventuāli varētu būt saprotama valstī, kas atrodas ekonomikas pārejas situācijā un cieš no ārvalstu valūtas trūkuma, bet ne Eiropas Savienībā. Tādējādi man ar nožēlu ir jākonstatē, ka šā ideāla īstenošana pašreizējā

24 — Skat. *GATT* [Vispārējā nolīguma par tarifiem un tirdzniecību] III:2 pantu, EKL 90. pantu un EEZ līguma 14. pantu.

25 — Skat. 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (1986–1994) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 1. lpp.), ar kuru Padome apstiprināja nolīgumu, ar ko izveidoja Pasaules Tirdzniecības organizāciju, kā arī nolīgumus, kas ir iekļauti šā nolīguma 1.–3. pielikumā un kuru skaitā ir *GATS*. *GATS* XIV pants no šajā nolīgumā paredzēto vispārējo saistību piemērošanas jomas izslēdz atsevišķus nodokļu pasākumus.

26 — Tiesa jau ir lēmusi par mazliet līdzīgu situāciju saistībā ar citu nolīgumu, proti, iepriekš minēto asociācijas līgumu: 2009. gada 17. septembra spriedums lietā C-242/06 *Sahin* (Krājums, I-8465. lpp., 75. punkts) specifiski attiecībā uz t.s. "standstill" [""atturēšanās no jebkādas darbības"] klauzulu, kas ir ietverta asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par asociācijas attīstību 13. pantā.

Savienības tiesību stāvoklī attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem nav sasniegta.

73. Jāsecina, ka Nolīguma noteikumi par pakalpojumu saņēmējiem pieļauj, ka Šveices pilsonis kā pakalpojuma saņēmējs tiek pakļauts atšķirīgai attieksmei attiecībā uz tāda nodokļa iekasēšanu, kas tiek maksāts par medību nomu tādos apstākļos, kādi tiek aplūkoti pamata lietā.

VI — Secinājumi

74. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Verwaltungsgerichtshof* uzdoto jautājumu atbildēt šādi:

EKL 43. pants nav piemērojams tādos apstākļos, kādi ir aplūkojami pamata lietā.

Nolīguma starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos, kas ir parakstīts Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā, noteikumi pieļauj tādu valsts tiesību noteikumu piemērošanu, kādi tiek aplūkoti pamata lietā, kuru dēļ, iekasējot nodokli, kas maksājams par nodarbošanos ar medībām, Šveices pilsoņiem tiek piemērota augstāka nodokļa likme nekā tā, kas tiek piemērota Eiropas Savienības pilsoņiem.